

Hans van der Heijden Architect

Glaudé Panden

Hans van der Heijden Architect

Glaudé Panden

Hereweg 1^a - 5, Groningen

27 februari 2017

Manifestatie Wonen in Stadshart

in opdracht van

Gemeente Groningen

Oude gebouwen maken de stad

Steeds meer mensen willen in de binnenstad wonen. Ruimte is er genoeg, maar toch vinden veel mensen niet een goede plek. Vooral 55-plussers, starters, zelfstandig ondernemers en stadsgezinnen hebben het lastig. De Manifestatie Wonen in Stadshart, een initiatief van de gemeente Groningen, wil daar verandering in brengen.

Wonen in Stadshart onderzoekt hoe er in het stadshart meer woonruimte gerealiseerd kan worden. Dan gaat het nadrukkelijk om oplossingen die passen bij de stad en met liefde ontwikkeld en ontworpen. Wonen in Stadshart is meer dan alleen een studie naar mogelijkheden. Naast de studielocaties is het ook een oproep aan architecten, ontwikkelaars, pandeigenaren en natuurlijk bewoners zelf om met plannen en ideeën te komen. 21 locaties kent de manifestatie Wonen in Stadshart. Doel van de manifestatie is om de plannen daadwerkelijk te realiseren.

Ooit begonnen architecten om een oud gebouw spierwit te laten schilderen, gevolgd door een ad hoc onderverdeling van het gebouw in gipsplaat om het geheel met schitterende glazen

fabriekshekken af te maken. Die tijd ligt achter ons. Architecten zijn niet bang voor oude gebouwen en voelen zich vrij om deze te benutten en naar hun hand te zetten. Ideeën staan niet meer voorop. Oplossingen worden niet als een universeel toepasbaar concept gezien, maar als maatwerk.

De opgave van HvdHA is het complex zogenaamde Glaudé Panden aan de Hereweg. De Glaudé Panden maken deel uit van een smal bouwblok dat tussen de Hereweg, een invalsweg van Groningen, en het stationsgebied ligt. Het viaduct aan de Hereweg en het station zijn jarenlang onderwerp van studie geweest. De onderzoeksvraag was of deze locatie met de historische panden deel kan worden van deze dynamiek.

HvdHA stelt voor om de voorhuizen van de Glaudé Panden met de monumentale Tuinkoepel aan de Groningse Hereweg te restaureren. Daarbij wordt niet zozeer gezocht naar het herstel van de oorspronkelijke staat van het complex en ook niet naar het in stand houden van alle meer of minder andekdotische wijzigingen van de panden. In plaats van deze historische benaderingen komt

een architectonische aanpak, waarbij de typologie, de constructies, de materialen, de verhoudingen en de ornamentiek zoveel mogelijk ‘ontstoord’ worden.

Uitgaande van de typologie van de panden is het mogelijk om de achterhuizen te vervangen door hogere bouwdelen. De voormalige centrale gang wordt de entreehal voor twee huizen. Alle nieuwe woningen hebben een historische voorkamer in combinatie met een nieuw hoger achterhuis. De lage begane grond behoudt de eigen entree. Het statige bordes op de eerste verdieping sluit aan op het betonnen viaduct. Menging van gebruik is hierdoor mogelijk. Het zijn Huizen met 2 deuren. Het is aannemelijk dat de ruimten op de begane grond worden gebruikt voor bijvoorbeeld aparte verhuur of werkruimten. De Huizen met 2 deuren bieden de mogelijkheid om een informele dynamiek in het stationsgebied te introduceren. Het is een uitdaging om binnen deze opzet individuele woonwensen op te lossen. Daarom zijn de plattegronden globaal gehouden.

Het hoekgebouw aan de Hereweg wordt gesloopt om de voormalige

Glaudé Panden tussen Hereweg en stationsgebied

Glaudé Panden gefotografeerd vanaf Hereweg

Historische ansichtkaart

Tuinkoepel opnieuw vrij in de stedelijke ruimte te zetten. Daarmee blijven de historische gebouwen behouden voor het kenmerkende karakter van de Hereweg als invalsweg van Groningen. De oude gebouwen worden beter zichtbaar in de stad. Iets vergelijkbaars gebeurt met de spoorkappen van het station: bij de vernieuwing van het station worden de perrons naar het zuiden verlegd, waardoor de kappen vrij in de stedelijke ruimte komen te liggen en dienst kunnen gaan doen als fietsenstalling.

De uitbreidingen van de Glaudé Panden zorgen voor een

schaalsprong die het ensemble in de grootschalige dynamiek van het stationsgebied past. Daarvoor is het nodig om de Glaudé Panden stedenbouwkundig opnieuw te positioneren. Dat gebeurt door een driehoekig stadsblok dat de historische diagonalen van de verdwenen vestingwerken volgt.

Het is te overwegen om de nieuwbouw en restauratie in dit stadsblok in verschillende snelheden te ontwikkelen. Het ene deel kan prima via institutionele partijen (grote beleggers, ontwikkelaars) ontwikkeld kunnen worden, de andere delen

kunnen juist goed door kleine investeerders of particulieren ontwikkeld kunnen worden. Een menging van 'groot geld' en 'klein geld' is goed voorstelbaar.

In dit voorstel worden monumenten niet opgevat als passief erfgoed. Integendeel, oude gebouwen zijn actief in de stad en dagen ruimtelijke oplossingen uit in het hier en nu. Oude gebouwen *maken* de stad.

Hereweg en Glauvé Panden in de stad Groningen

Glaudé Panden, sporen, viaduct

Hereweg gefotografeerd vanaf het Hereplein, een van de tuinkoepels links zichtbaar

Hoek Hereweg - Oude Stationsweg

Hereweg

De Hereweg loopt vanaf de N7 via het monumentale Hereplein naar de Herestraat in de Groningse binnenstad. Aan de Hereweg is overwegend kleinschalig gebouwd. Kenmerkend zijn de Tuinkoepels die aan deze weg zijn gebouwd. Tegenover de Glaudé Panden staat zo'n Tuinkoepel. De directe omgeving van de Glaudé Panden wordt gedomineerd door het viaduct over het spoor. Deze zijn voorzien van stalen hekken naar ontwerp van S.J. Bouma natuursteen partijen die zijn gemaakt door de beeldhouwer Willem Valk.

Tuinkoepel aan overzijde van spoor

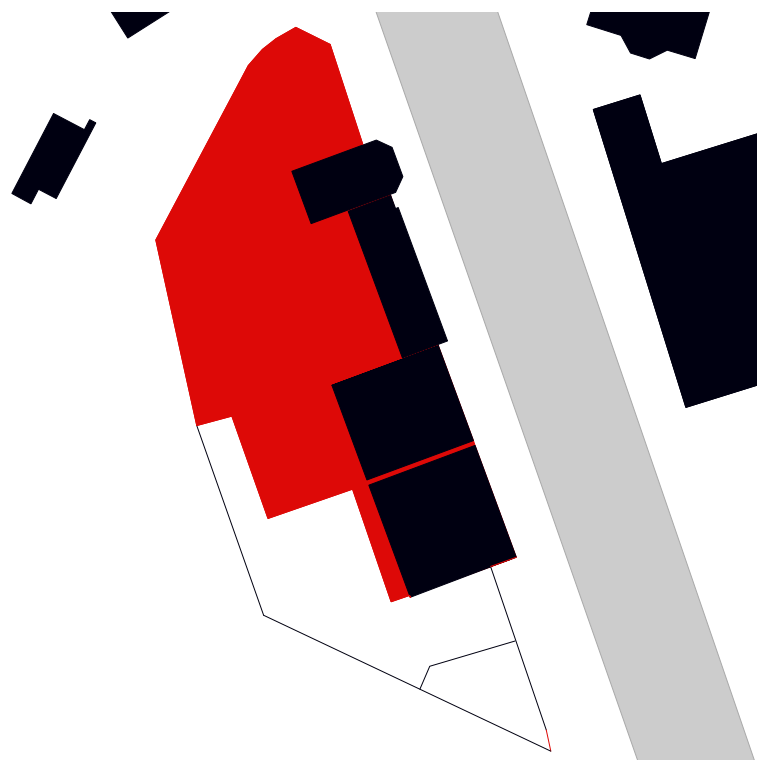
Tuinkoepel Hereweg 1a

Natuursteen sculptuur

Tekening Willem Valk

Hoekpand blokkeert zicht op Theekoepel

Herstel plafondschildering Theekoepel (ingekort bij voorgaande verbouwing)

Ontstoring

De Glaudé Panden zijn in gedachten eerst ‘vrij’ in de ruimte gezet, zoals dat bij de bouw het geval was. De Tuinkoepel was immers alzijdig ontworpen, bedoeld om rondom bekeken te worden.

Het noordelijke hoekpand dient aangemerkt te worden als een vergissing, omdat deze de aanwezigheid van de Tuinkoepel in het stadsbeeld rondom de Hereweg teniet doet. Sloop van het hoekpand herstelt de alzijdige ervaring van de Tuinkoepel en zorgt ervoor dat deze weer deel wordt van de reeks koepels aan de Hereweg.

Op architectonische schaal zijn nogal wat verminkende ingrepen gedaan. Deze zijn gedeeltelijk niet meer terug te draaien. Zo is de begane grond van de Tuinkoepel ter plaatse van het trottoir gesloopt.

De staat van onderhoud van de Glaudé Panden is zorgelijk. Nader onderzoek is nodig. Aannemende dat de casco's het waard zijn om bouwkundig verbeterd te worden ligt het voor de hand om de originele gevels, daken, trappen, natuursteen ornamenten en hekwerken schoon te maken, te repareren en waar nodig te

schilderen. Andere onderdelen, met name de vernieuwde vensters, ingangspartijen en deuren laten een wat vrijere benadering toe. Hierbij is gezocht naar oplossingen die de architectuur van de Glaudé Panden respecteren, die niet vervallen in namaak of contrast. Bij de restauratie van het Paleis op de Dam werd dat een aanpak van ‘ontstoring’ genoemd. Op die manier kunnen de binnenzijden van de gevels en daken geïsoleerd worden en kunnen nieuwe houten kozijnen met dubbele beglazing worden toegepast, zodat de gebouwen aan de huidige energetische en akoestische eisen voldoen.

Herstel smeedwerk Hereweg 3

Herstel karakteristieke middengang Hereweg 3

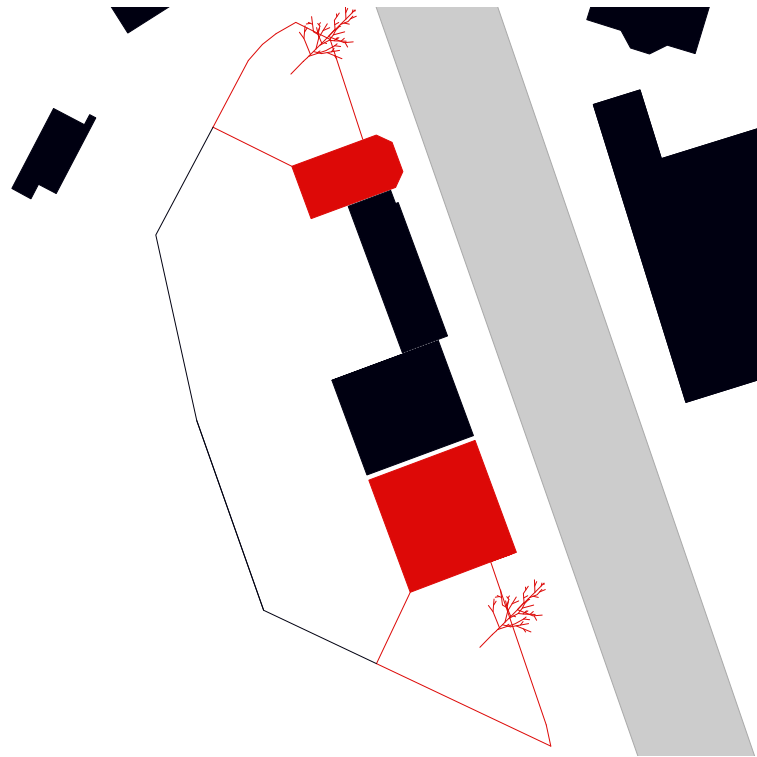
Reparatie van natuursteen-, smeed- en timmerwerk details

Huidige toestand

Onstoring door reparatie natuursteen en metselwerk en nieuwe houten kozijn

Hoektuinen

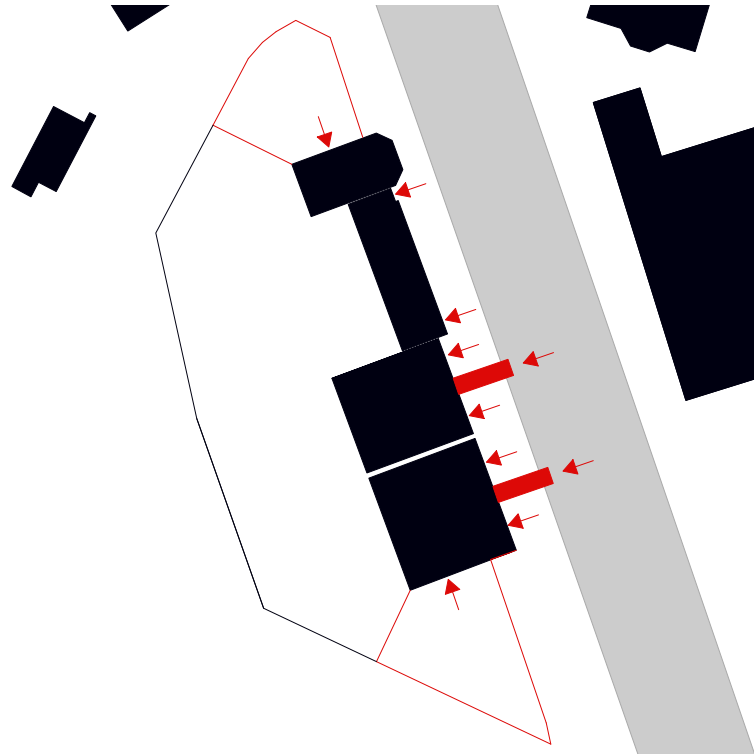
De Tuinkoepel en de zuidelijke villa staan vrij in de stedelijke ruimte. Hoektuinen dragen bij aan de daadwerkelijke ervaarbaarheid van deze gebouwen. Het ligt uitermate voor de hand om de tuin bij de theekoepel als een theetuin te ontwikkelen. Zo'n theekoepel en -tuin verdienen een (semi-)openbare status.

Tuinkoepel in 1901

Tuinkoepel met hoektuin

Niveauverschil

Entrees op 2 niveaus

Aanhechting

De oprit die naar het viaduct dat voor de Glaudé Panden loopt zorgt voor een niveauverschil. Er ontstaat een steeg waaraan niet alleen de voordeuren van de Tuinkoepel liggen, maar ook de trappartijen van de twee statige, zuidelijke villas. Er zijn twee gescheiden werelden ontstaan, een informeel niveau op maaiveld en een formeel niveau op de eerste verdieping dat ongeveer gelijk loopt met het viaduct.

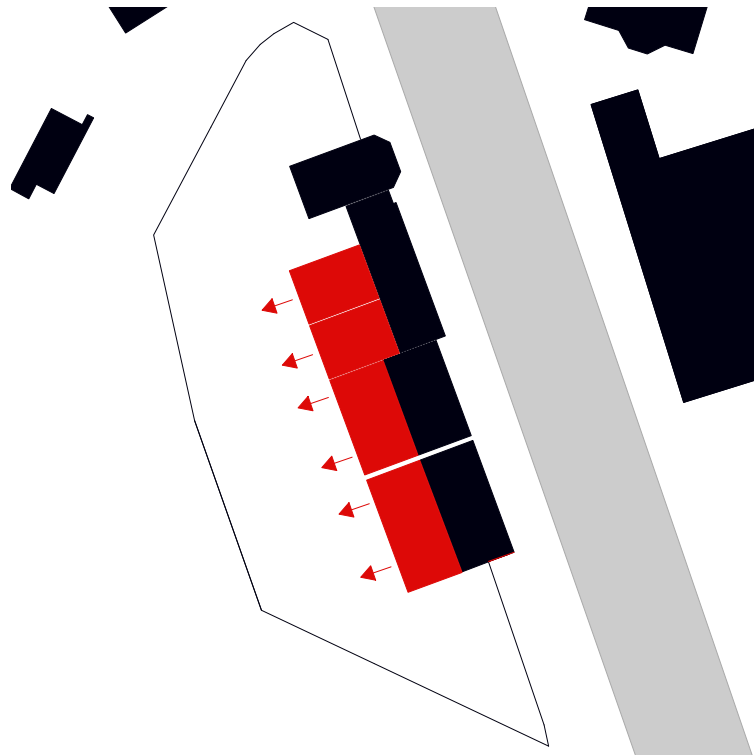
Van deze nood wordt een deugd gemaakt. De gebouwen hechten zich aan hun omgeving door deuren op het maaiveld toe te voegen.

Deze gaan naar informele werkruimten. Onder de uitkraging van het viaduct worden vitrines gemaakt die ten dienste staan van deze werkruimten. De natuursteen bordessen van de twee zuidelijke panden worden aan het viaduct verbonden met nieuwe loopbruggen. Dit worden Huizen met 2 deuren.

De Theekoepel krijgt een entree aan de nieuwe Theetuin. Het is denkbaar dat ook de zuidelijkste villa een ingang aan de hoektuin krijgt.

Bruggen over de steeg, voordeuren en vitrines

Huidige staat achterkant Glauvé Panden

Dubbele oriëntatie

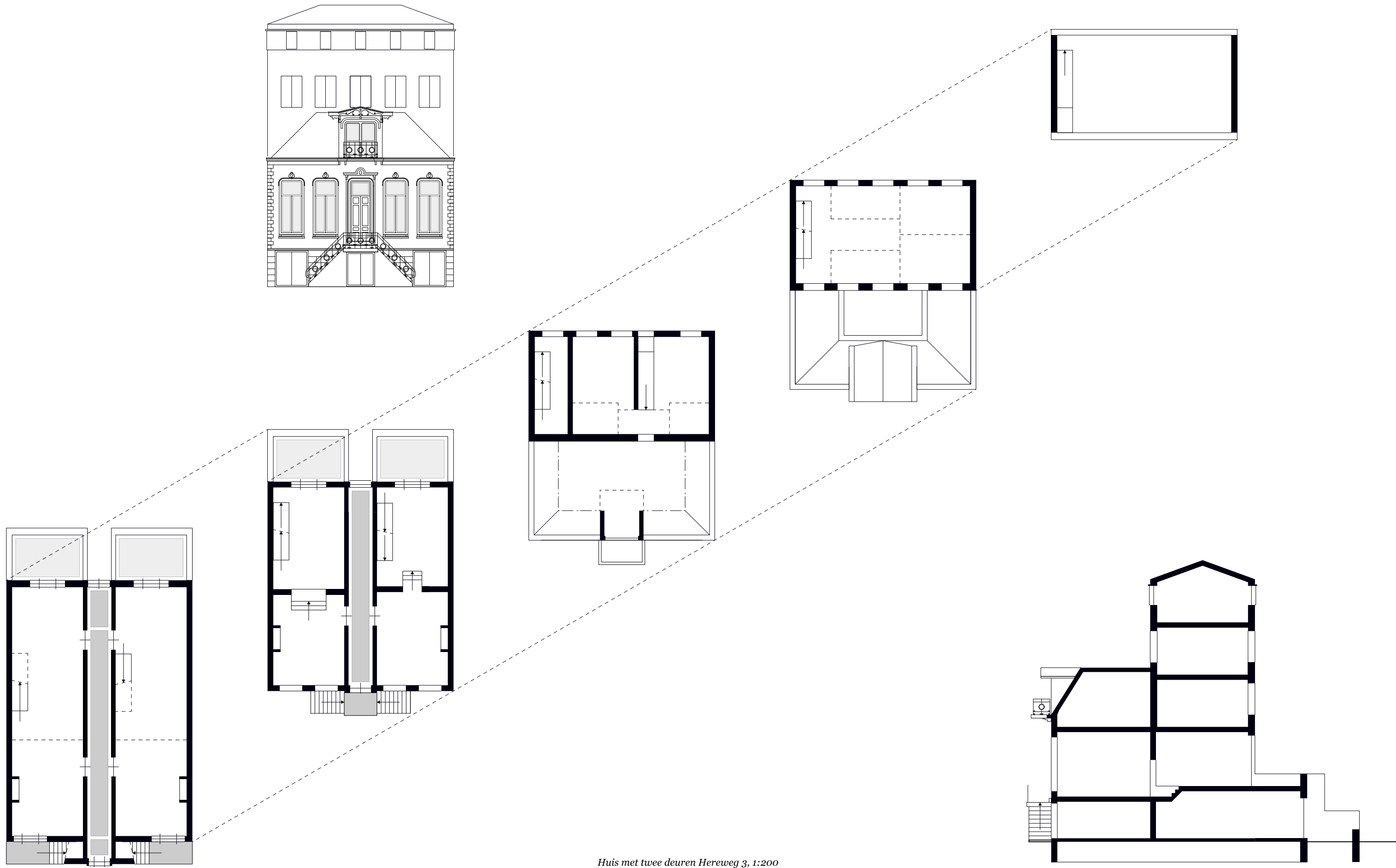
De achterkant van de Glauvé Panden maakt een vervallen indruk. Het stationsgebied zal de komende jaren ingrijpend gewijzigd worden. Er is dus alle aanleiding om de panden ook op het stationsgebied te oriënteren. Dat kan enerzijds een gunstig effect hebben op de stedelijke ruimte rondom het station, anderzijds maakt een goede inpassing in het nieuwe stationsgebied de kansen en de waarde van de Glauvé Panden groter.

Uitgaande van de karakteristieke middengang van Hereweg 3 en 5 is het denkbaar dat de achterhuizen van de historische panden

worden gesloopt en vervangen door hogere volumes. Hierdoor ontstaat veel meer woonoppervlak. De middengang wordt een gedeelde entree voor 2 tot 4 wooneenheden of voor 2 grote wooneenheden met op de begane grond de mogelijkheid voor werken aan huis. In alle gevallen blijft het principe van de Huizen met 2 deuren en de dubbele ontsluiting aan de voorzijde een meerwaarde.

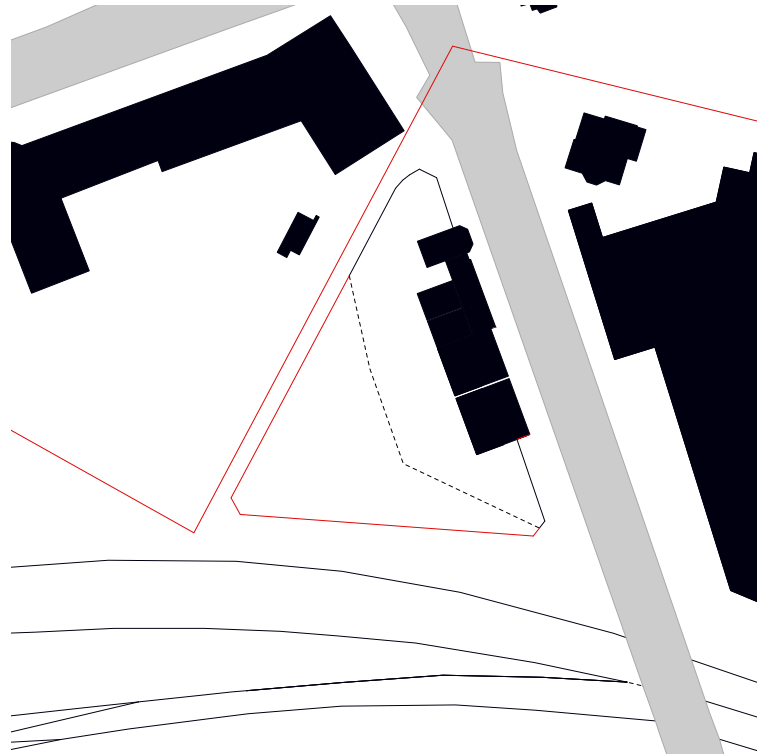

Castiglioni, Torre della Permanente, Milaan

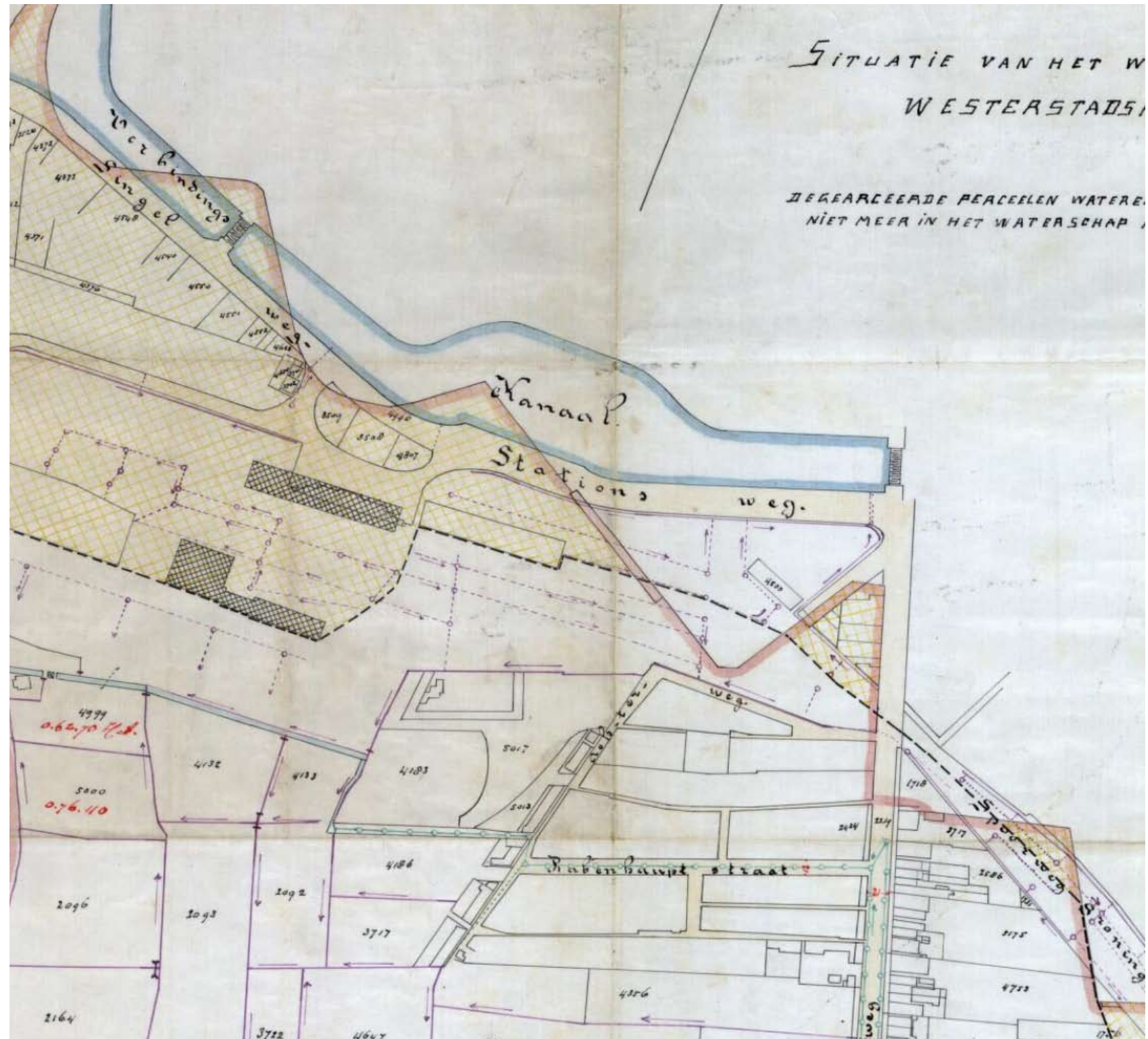
Huis met 2 deuren Hereweg 3

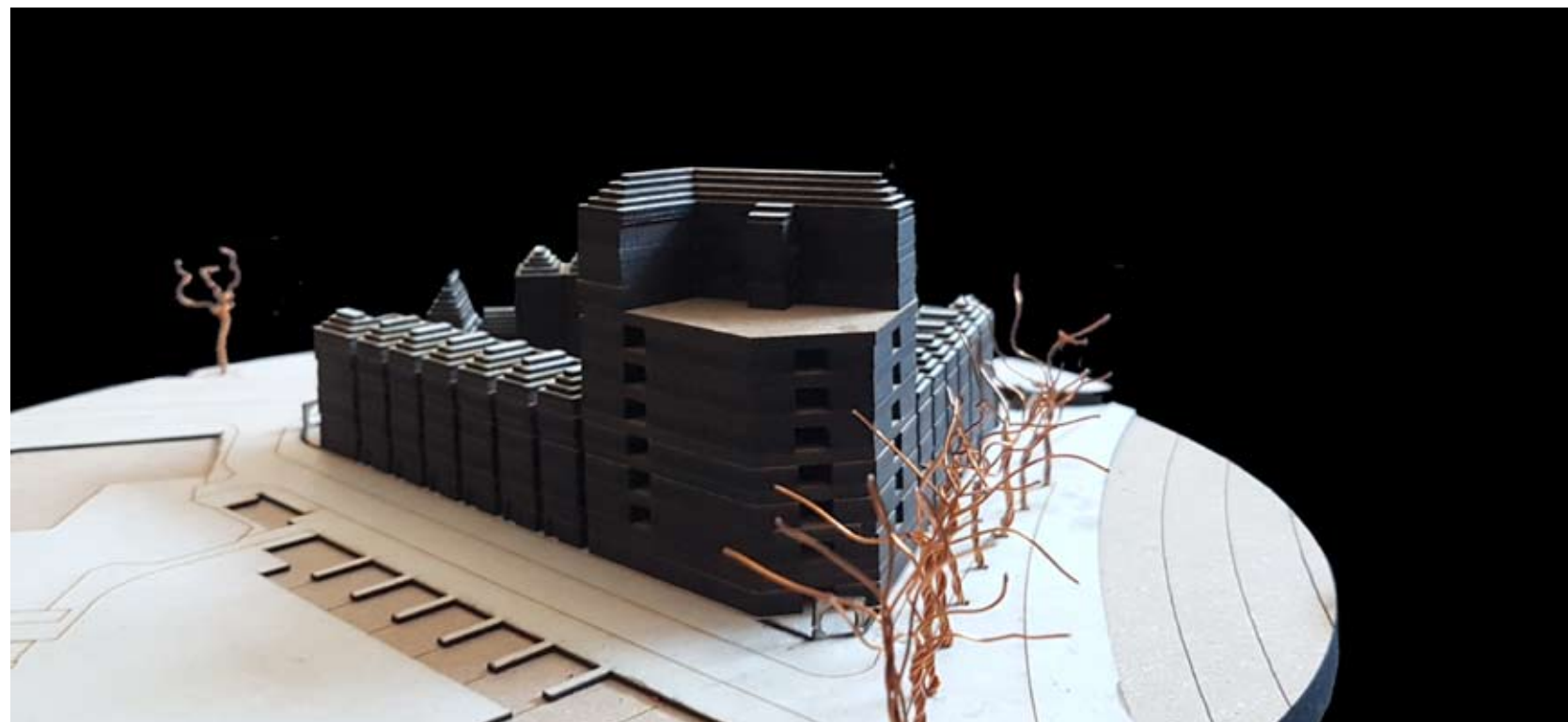
Historische belijning bolwerken

Voorgesteld wordt om het bouwblok aan de Hereweg te vergroten. Hierdoor komen niet de achtertuinen van de Glauvé Panden aan het stationsgebied te liggen, maar kan een gesloten bouwblok worden gemaakt met rondom voorgevels.

Het nieuwe bouwblok volgt de historische belijning van de bolwerken van Groningen. Die belijning is nog gedeeltelijk te herkennen in het verloop van de Oude Stationsweg en de eigendomsgrenzen. Het driehoekige stuk grond naast de achtertuinen van de Glauvé Panden is privaat bezit.

Fragment historische kaart met belijning bolwerken

Bouwblok met hoogbouw op de voorgrond

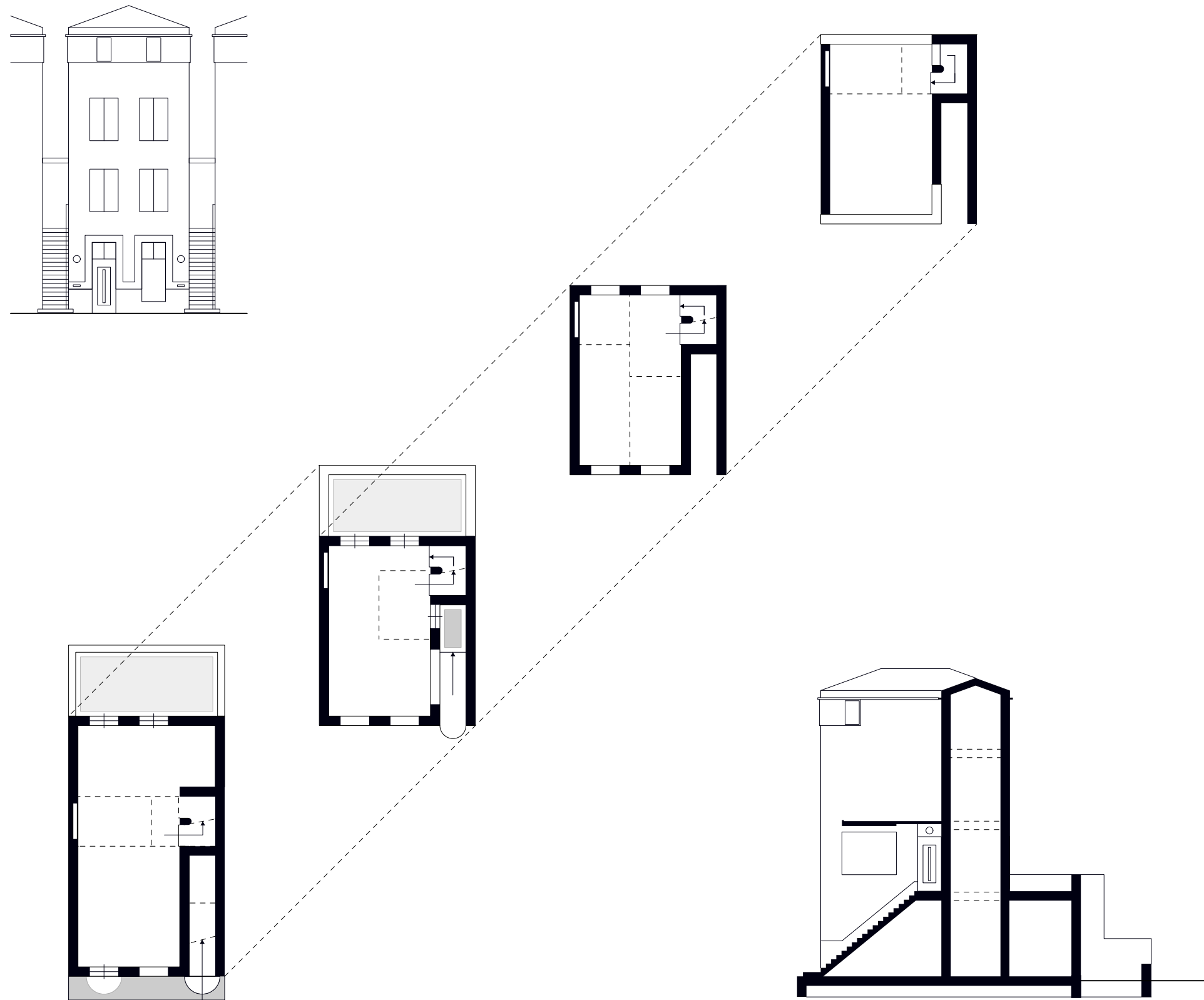
Blok met panden

Het nieuwe Glaudé Blok zet de pandsgewijze architectuur van de Hereweg voort. Er ontstaan rijzige panden die met hun smalle maat een tegenritme vormen ten opzichte van de omliggende bouwwerken.

Nadere discussie en studie is nodig om te kunnen beoordelen welke hoogte deze panden moeten hebben. In dit voorstel is een hoog hoekgebouw aan de Zuidwestelijke punt van het blok ontworpen, dat de schaal van het stationsgebied inleidt.

In dit voorstel zijn de lagere panden, net als de vernieuwde Glaudé Panden, uitgewerkt als Huizen met 2 deuren. Op het maaiveld heeft elk huis een voordeur en een buitentrap. Via een interne trap zijn de verdiepingen geschakeld. Elke laag is groot genoeg voor een woonkamer, werkruimte of voor twee slaapkamers met sanitair.

Eenvoudig zijn gebruiksvarianten door te voeren, variërend van grote woningen met inwonende familie, beneden/bovenwoningen tot woon/werkwoningen.

Huizen met 2 deuren in uitgebreide Glauvé Blok, 1:200

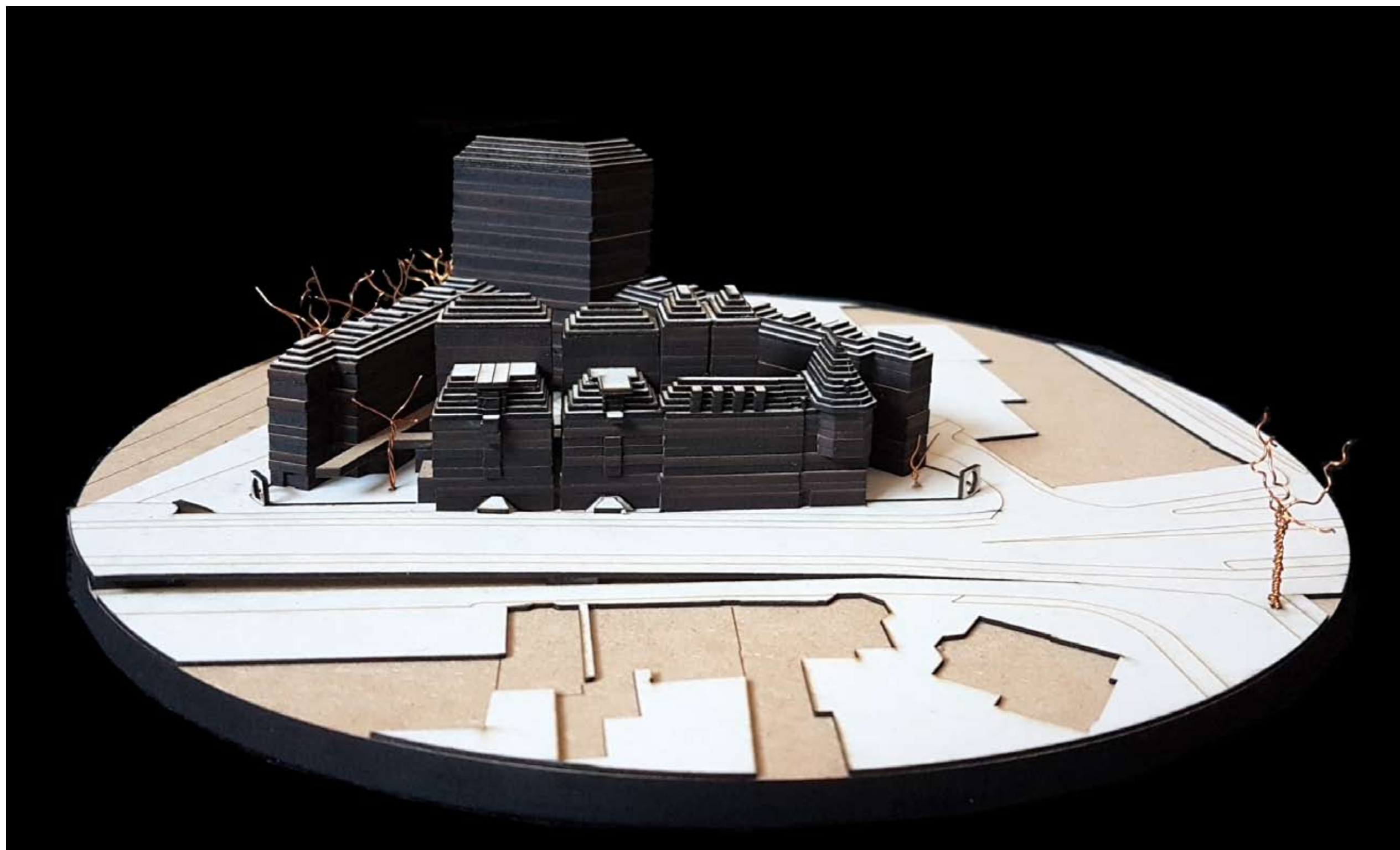
Bebouwing aan Hereweg, 1:400

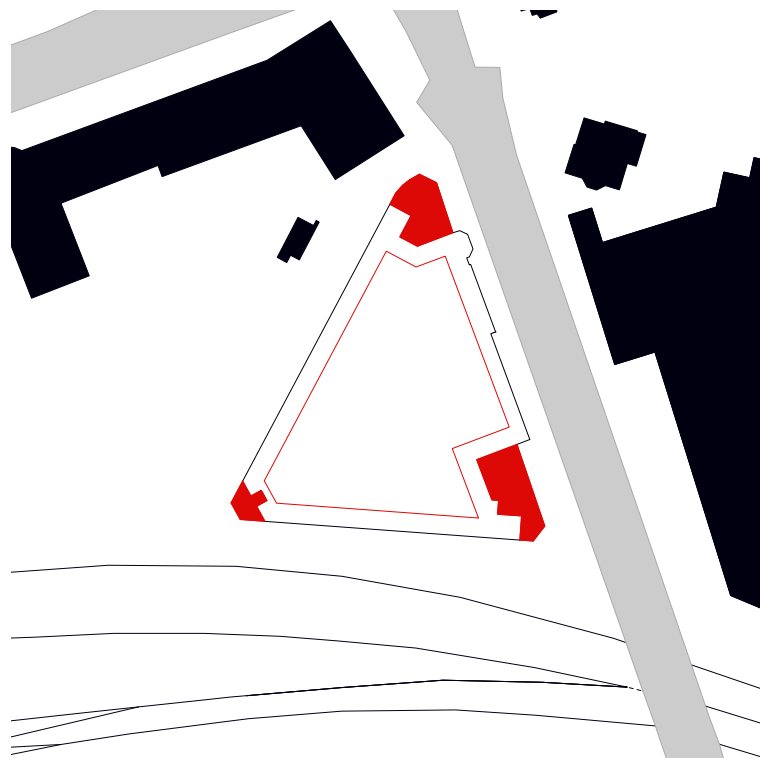
Hereweg 3

Huis met 2 deuren, Hereweg 3, 1:100

Pandenstructuur Hereweg in bouwblok voortgezet

Tuinen vormen stedelijke hoeken

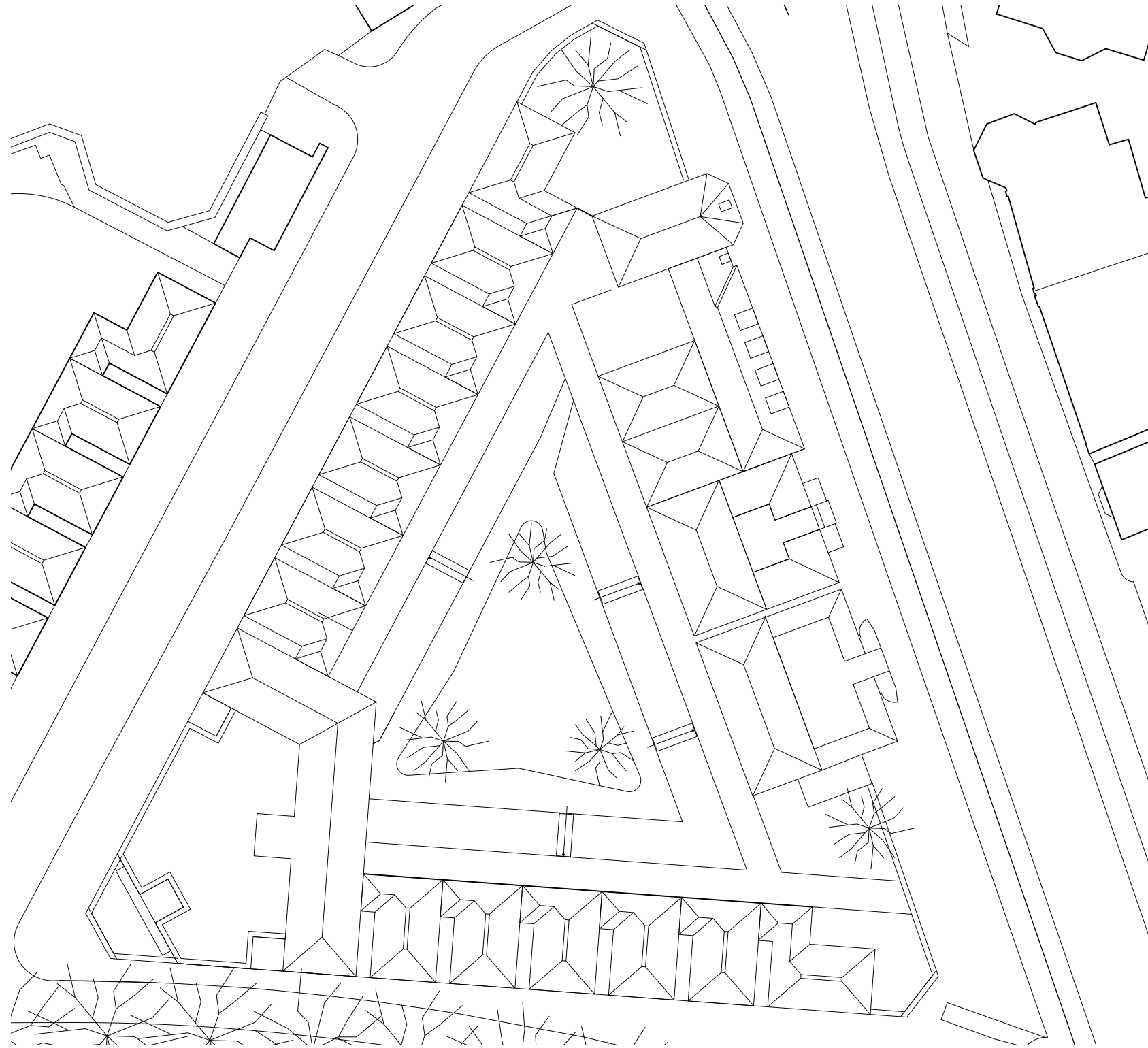
Tuin als stedelijk detail

De hoektuinen aan de Hereweg zijn als stedenbouwkundig thema herhaald op de derde hoek van het bouwblok. Deze keuze versterkt het eigen karakter van het bouwblok en zorgt ervoor dat de hoektuinen aan de Hereweg niet als op zichzelf staande incidenten in de stad ervaren worden.

Routing in het blok

De hoektuinen worden gebruikt voor de entree van de panden die daar aan liggen. Het is te overwegen om het binnenterrein aan deze hoektuinen te koppelen. Zo kan het een semi-openbare status krijgen, waarvan eventuele bedrijfsfuncties van de huizen met 2 deuren kunnen profiteren.

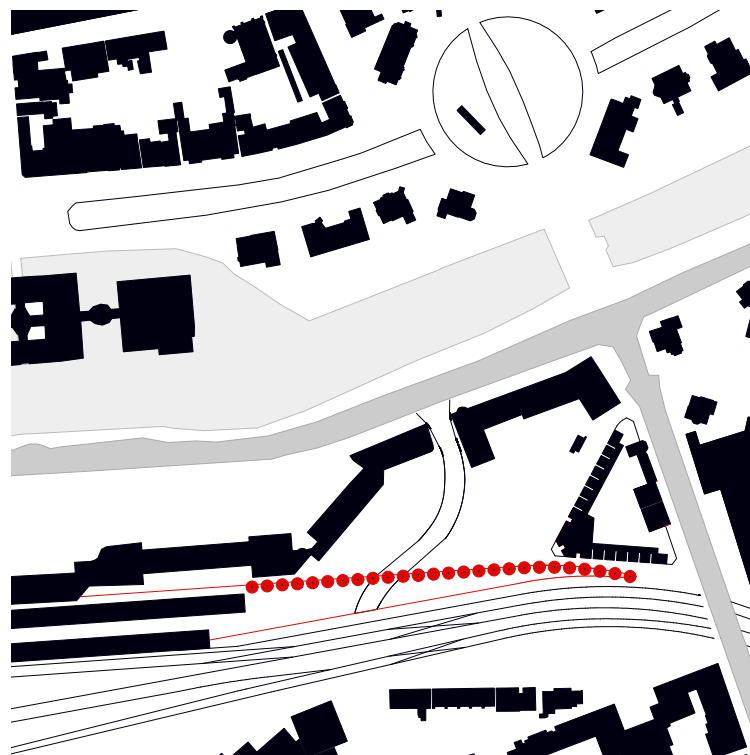

Glaude Blok, 1:500

Vernieuwing stationsgebied

De vernieuwing van het NS- en busstation heeft ingrijpende gevolgen voor het stationsgebied. Door het verleggen van de sporen naar het zuiden ontstaat meer ruimte in het gebied. In de toekomst stoppen de bussen niet meer op het stationsplein, maar op een nieuwe terminal ten zuiden van het spoor. Het gevolg is een slingerende, verdiepte busbaan die onder de sporen loopt en het stationsgebied doorsnijdt.

Spoorlaan

De gemeente Groningen heeft een visie gemaakt voor het stationsgebied waarin de bebouwing zich richt op een nieuwe groene ruimte aan de verlegde sporen. Aan deze 'Spoorlaan' wordt een kartelend silhouet van gebouwen gesuggereerd die aansluit op de Lodewijkstraat aan de andere zijde van de Hereweg.

Gemeentelijke visie

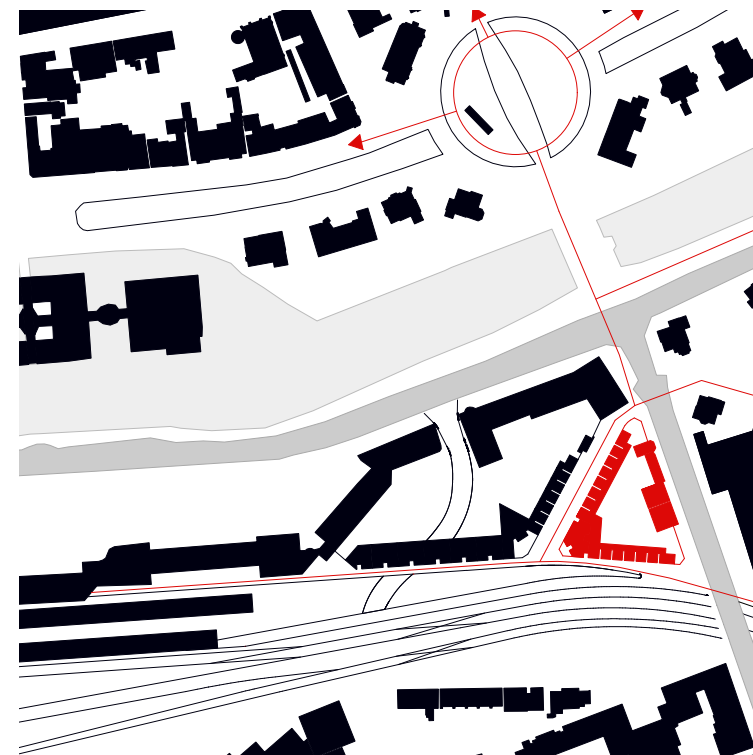

Glaudé Blok en stationsgebied

Met een schuin oog is de dynamiek van het stationsgebied in de planvorming voor het Glaudé Blok bekeken. De plannen voor het gebied zijn nog niet klaar.

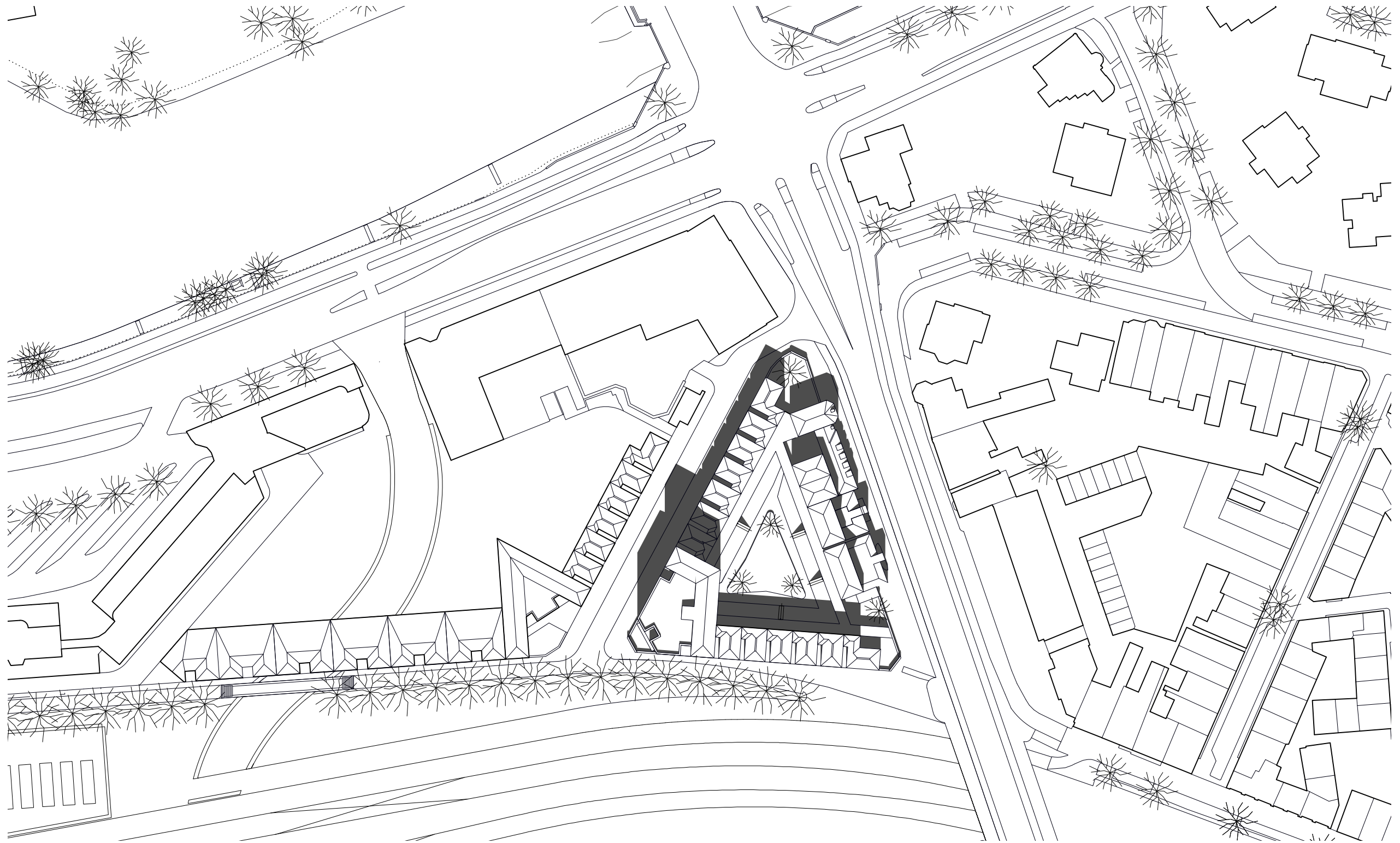
De pandgewijze opzet van het Glaudé Blok is in het voorstel doorgezet in een groot gesloten blok. De benodigde parkeervoorzieningen zijn voorwaarde voor de overbouwing van de slingerende busbaan. Een belangrijk voordeel van deze oplossingen kan zijn dat de busbaan grotendeels opgenomen wordt in de bebouwing.

Dit voorstel is los van de realiteit van de infrastructurele ontwikkelingen rondom het station gedaan. Het laat in elk geval zien dat het Glaudé Blok niet alleen kan profiteren van de ontwikkelingen rondom het station, maar er ook richting aan kan geven.

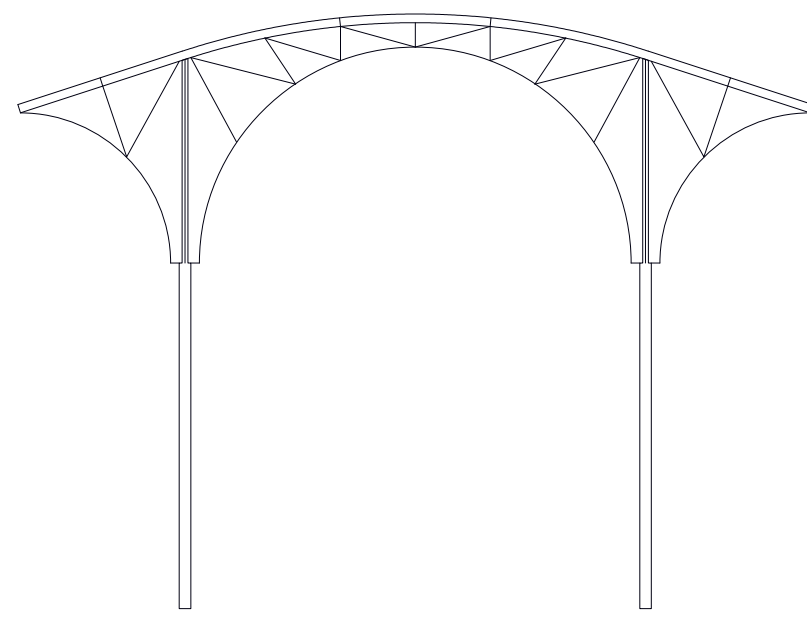
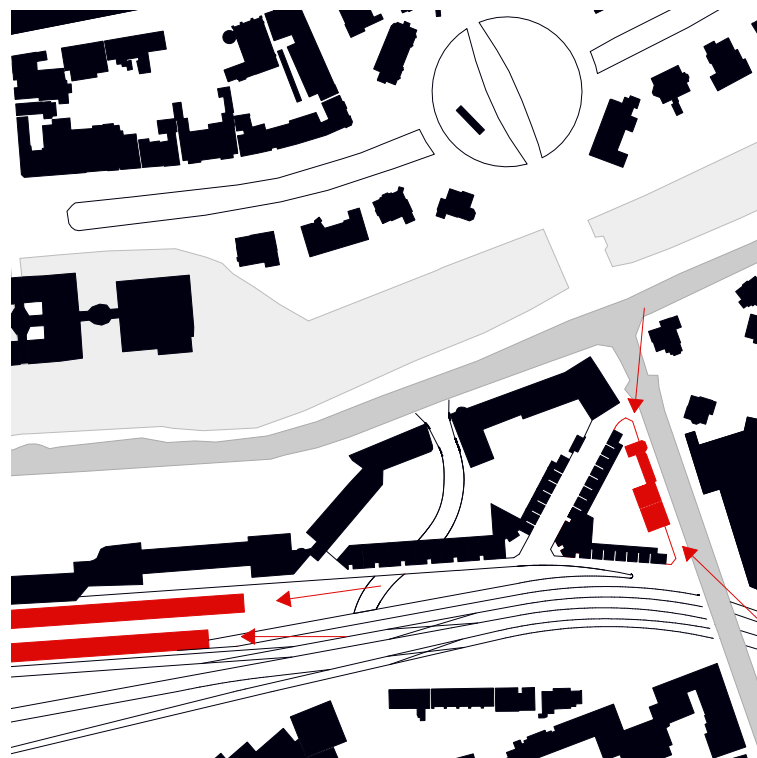

Informele routes

De gesloten bouwblokken vormen informele routes naar de Lodewijkstraat en het Hereplein, waarbij de Huizen met 2 Deuren een fijnmazige stedelijke schaal en mogelijk informele gebruiksvormen introduceren.

Stationsgebiet, 1:1000

Gietijzeren kappen station

Kappen worden deel van fietsenstalling

Monumenten in de stad

Een interessant detail in de gemeentelijke visie voor het stationsgebied is het hergebruik van de stationskappen met hun karakteristieke gietijzerconstructie. Deze worden benut voor fietsenstallingen en komen met hun koppen vrij aan de nieuwe Spoorlaan te liggen.

Deze activering van de stationskappen is verwant aan de visie op de Glauvé Panden waar de oude gebouwen niet alleen in hun functioneren worden gemoderniseerd en worden aangepast op de huidige woonvraag, maar ook opnieuw vrij in de stedelijke ruimte

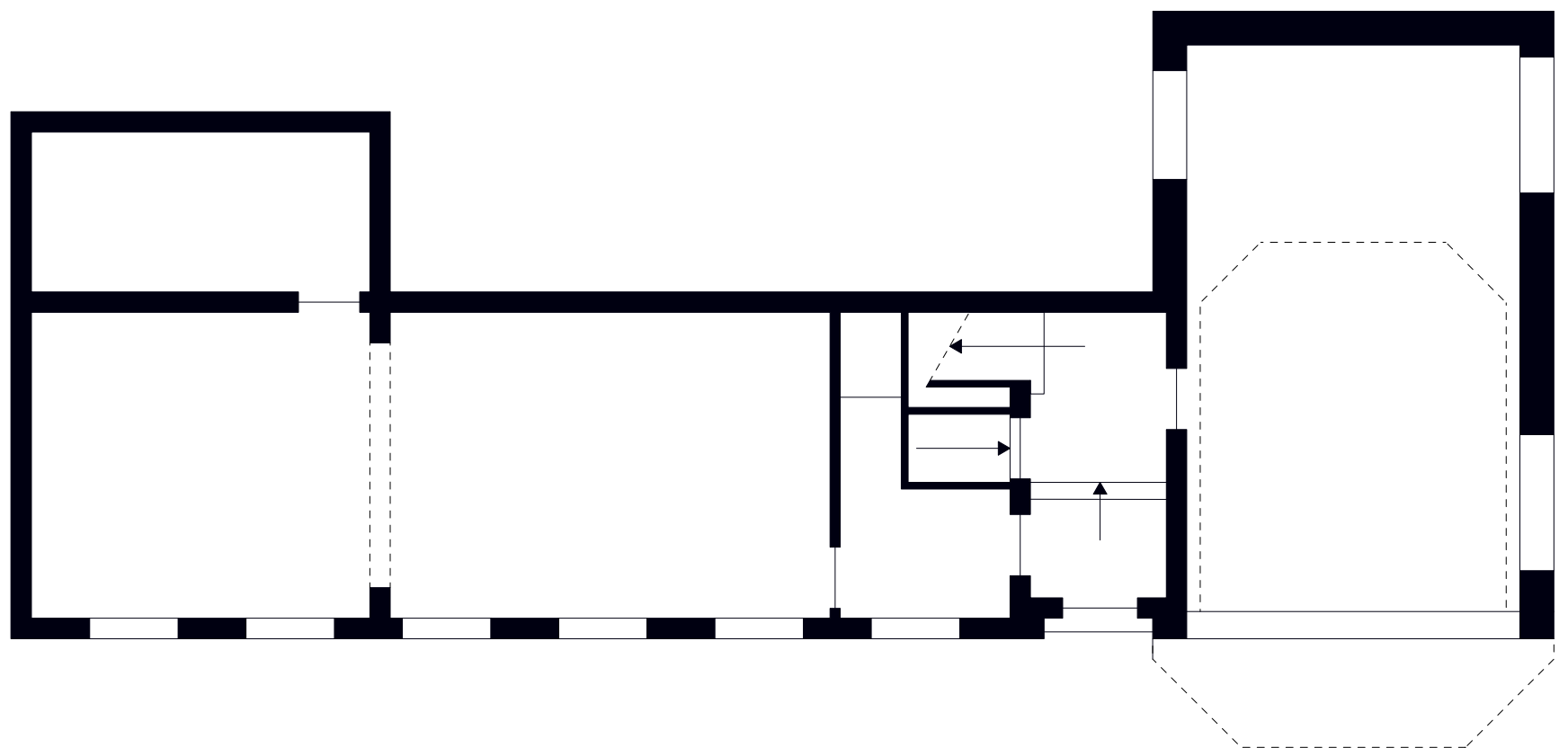
worden gezet. Monumenten worden niet gezien als passief erfgoed. Integendeel, oude gebouwen zijn actief in de stad en dagen ruimtelijke oplossingen uit in het hier en nu.

Spoorlaan

Hereweg 1^a en 1^b

Voormalige tuinkoepel met woonhuis.

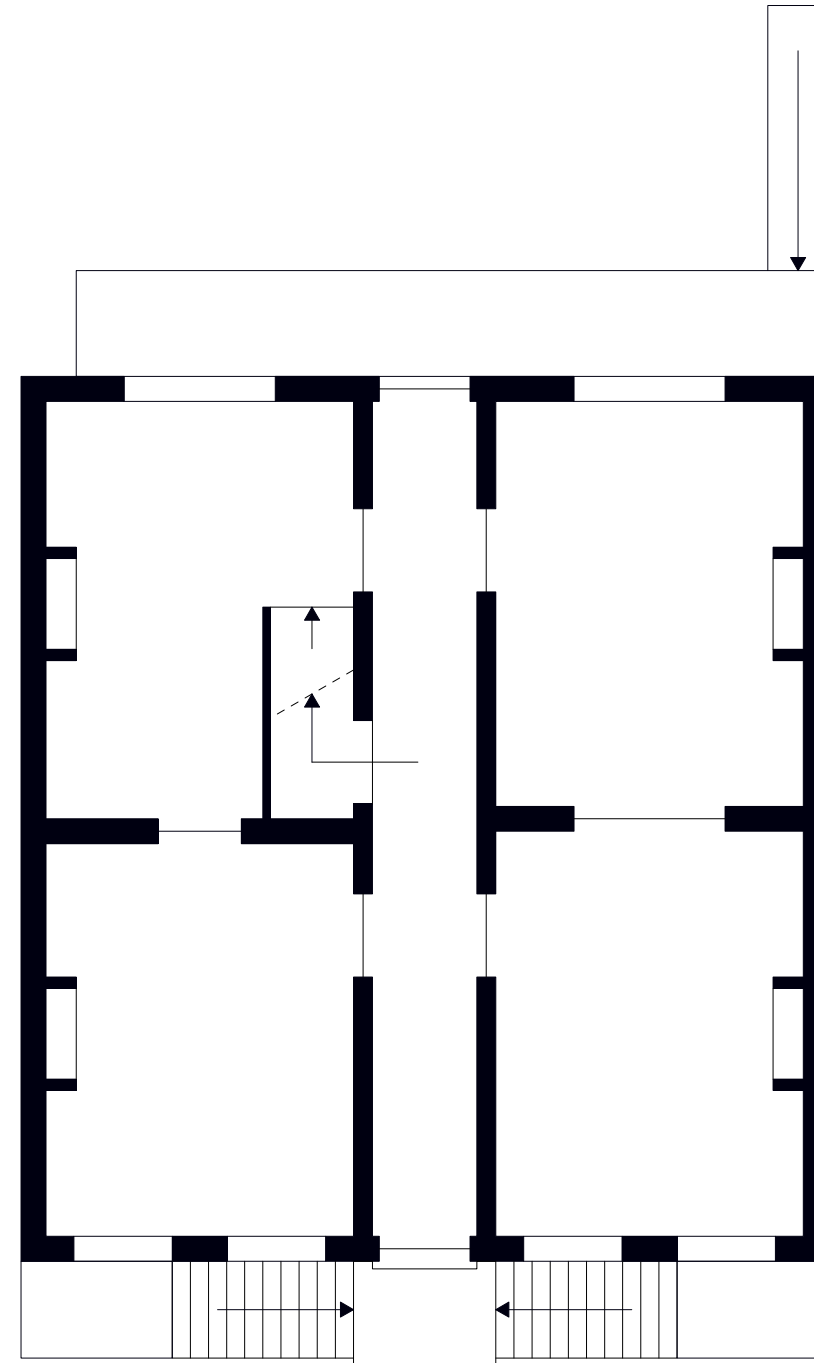
Plattegrond b.g. Hereweg 1^a en 1^b, 1:100

Voorgevel Hereweg 1^a en 1^b, 1:100

Hereweg 3

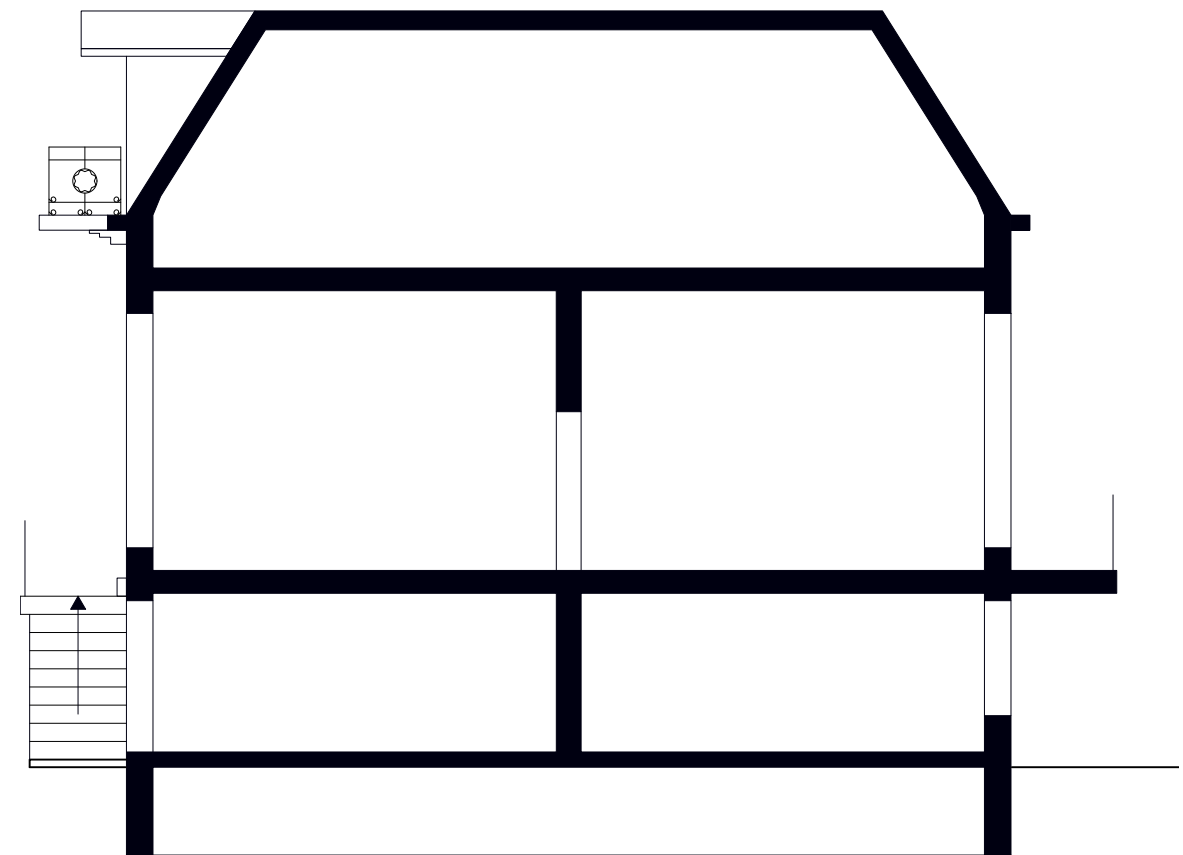
Villa met karakteristieke middengang.

Plattegrond 1^e verdieping Hereweg 3, 1:100

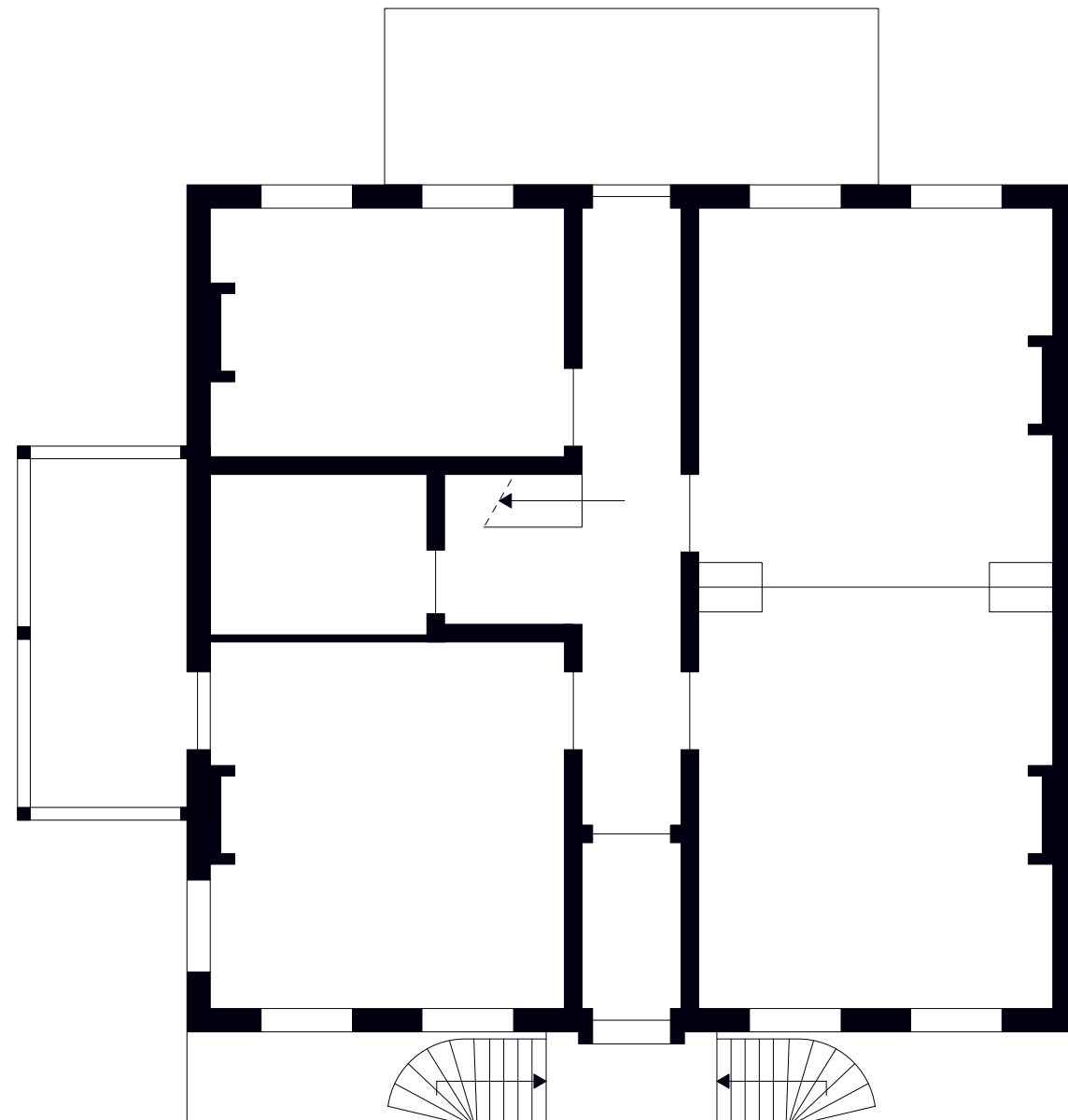
Voorgevel Hereweg 3, 1:100

Doorsnede Hereweg 3, 1:100

Hereweg 5

Villa met karakteristieke middengang met zijtuin en serre.

Plattegrond 1^e verdieping Hereweg 5, 1:100

Voorgevel Hereweg 5, 1:100

De relatie tussen Hereweg 1 en Oude Stationsweg 1-3

Marieke van der Heide, Gemeente Groningen

17^e eeuw

De terreinen buiten de Herepoort blijven na het afgeslagen beleg van 1672 lang onbebouwd, maar in de loop van de 18e eeuw verrijzen er steeds meer buitenverblijven. Hoewel er met het oog op mogelijke nieuwe aanvallen officieel niet mag worden gebouwd, knijpt het stadsbestuur voor de populaire Hereweg een oogje dicht.

18^e eeuw tot 1866

Gebied langs de Hereweg buiten de stadswallen - als hoofdtoegang naar de stad - fungeert ondertussen (naast o.a. tuindersgebied) als recreatiegebied voor de rijken met tuinen, zomerverblijven en theekoepels. Er waren veel zomerhuisjes en theekoepels langs de Hereweg en bij De Boompjes buiten de stadsgracht. Nog aanwezige referenten uit deze periode: theekoepel burgemeester Johan van Hoorn (Hereweg 2, 1774) en koepel Sterrenbos (1818)

1782 - Bouw theekoepel voor de familie Trip (Hereweg 1) tegenover bestaande koepel Hereweg 2. Samen vormden ze de entree van de Hereweg.

1862 - Bouw zomerverblijf van de jonkvrouwen Alberda van Ekenstein naast aanwezige theekoepel.

1866 - 1904

1866-67: Aanleg spoor en bouw viaduct. Dit heeft een aantrekkende werking als vestigingsgebied van welgestelden. Buitenverblijf wordt steeds meer permanente bewoning, verdichting vindt in eerste instantie plaats rond spoor en viaduct.

1875 - 78: De stadswallen worden afgebroken. Dit betekent eveneens een impuls voor het meer (zomer-)wonen langs de Hereweg.

1885 - Fam. Noordhoff-Brugsma nieuwe eigenaar Hereweg 1. Popko Noordhoff is uitgever en boekhandelaar in Groningen.

1888 - Fam. Noordhoff-Brugsma vernieuwt theekoepel (waarschijnlijk n.a.v. 25-jarig huwelijk), ontwerp van architecten J.C. Wegerif en P.M.A. Huurman, onder voorwaarde dat terrein ten noorden van theekoepel tuin blijft.

1904 en verder

In 1903 overlijdt P. Noordhoff.

1904 - Weduwe Noordhoff verhuurt de benedenbehuizing Hereweg 1 (ook van de theekoepel) als ‘rijwielreparatie-inrichting’ aan de Firma Weits.

1920 - Weduwe Noordhoff overlijdt en Rijwielhandelaar Weits koopt het pand.

1926 - verbreding Herewegviaduct aan de westzijde.

1926 - onderkant theekoepel wordt om die reden verwijderd (naar ontwerp Nijhuis en Reker) om goede doorgang naar andere woningen mogelijk te maken. Door verbreding van het viaduct is de naastgelegen straat flink smaller geworden.

1926 - Door de veranderde situatie krijgt Weits toestemming om een garage met bovenwoningen op het onbebouwde terrein te bouwen, adres Stationsweg 1 (tot die tijd waren zijn bouwaanvragen voor het lege terrein tegen gehouden). Het ontwerp van Stationsweg 1-3 is van de Groninger architecten Nijhuis en Reker. De locatie voor een garage is vanwege de transportactiviteiten rondom het station en de aanwezigheid van Van Gend en Loos een gunstige.

1934 - Rijwielhandelaar Glaudé wordt eigenaar als Weits in de financiële problemen komt..

1953 - verbouwing van Groninger architect Jo Boer in opdracht van E. Glaudé

1989 - aankoop van de panden door de gemeente Groningen.

Overwegingen

De periode van de zomerverblijven en de vestiging van welgestelden bij de entree van de Hereweg (vanaf 18e eeuw) en de impuls van vestiging door de aanleg van het spoor en het viaduct (19e eeuw) zijn wat ons betreft de hoofdthema's van deze locatie. Als zomerverblijf met theekoepel (Hereweg 1) zelfs uiterst zeldzaam te noemen en als weldadig bebouwingscluster (Hereweg 1 t/m 5) onlosmakelijk verbonden met de bouw van het viaduct (verhoogde woonlagen met zicht op Hereweg). Deze plek stond lange tijd hoog in aanzien en werd gezien als waardige entree naar de stad. Viaduct en spoor waren bakens van vooruitgang en daar wilde men dichtbij wonen. Alleen de welgestelden konden zich dat veroorloven.

De periode vanaf 1926 met de bouw van de garage met bovenwoningen wordt als minder uniek en bijzonder beschouwd. Wel getuigt het van de opkomst van de auto in deze tijd en is de locatie langs de Hereweg (nog steeds functionerend als hoofdtoegang tot de stad) een logische. Maar ook het feit dat de gemeente dit terrein ten noorden van de theekoepel lange tijd onbebouwd wilde laten (alleen gebruik als tuin) en bebouwing aldaar als ontsierend beschouwde, weegt mee in de afweging om Oude Stationsweg 1 in een andere categorie te plaatsen. Het ontwerp van de architecten Nijhuis en Reker is zeker te waarderen, maar gelet op de wijze waarop de bebouwing als het ware de hoofdentiteitsdrager (Hereweg 1) wegdrukt, heeft het de kwaliteit van de plek als stadsentree geen goed gedaan. Oude Stationsweg 2 is te beschouwen als weer een 'lagere' categorie gelet op het feit dat de sobere vormgeving geen bijzondere waarde heeft voor de stad.

Stationsweg 3 is reeds afgebroken.

het verhaal van rijwielhandel is echter wel sterk met de Hereweg verbonden als ontsluitingsas. Naast Weits/Glaudé, bevond zich verderop aan de Hereweg de Fongersfabriek en meerdere andere rijwielhandelaren. Een mate van behoud van onderdelen die aan deze periode refereren heeft de voorkeur.

Het transformatorstation op het achterterrein (Oude Stationsweg 4) is naar ontwerp van stadsbouwmeester S.J. Bouma en stamt uit 1934.

English Summary

Ever more people like city living. There is ample space available, yet many people do not find a proper place. Especially older people, starters on the housing market, entrepreneurs and urban families find this difficult. The event City Heart Dwelling, an initiative of Groningen City Council, wants to change this.

City Heart Dwelling considers the possibilities to realise more space to live. This is particularly about solutions which fit into the city and which are designed and developed with care. City Heart Dwelling is more than design research. Currently 21 sites are part of the City Heart Dwelling event. Apart from the design of the sites it is also a call on architects, developers, real estate owners and of course residents to present plans and ideas themselves. The objective of the event is to actually realise the plans.

There were times in which architects started off by having an old building painted brightly white, followed by an ad hoc subdivision with plasterboard panels to finish the exercise with a brightly shining glass railing. This modus operandi has become history. Architects need not be afraid of old buildings anymore and feel free

to use these and to profit from them. Ideas are not formulated a priori anymore. Solutions are not regarded to be universally valid, but are taken as tailor fit responses. That is encouraging.

The Glaudé Mansions and a monumental tea cupola are part of a narrow plot between Hereweg, a traffic artery to the provincial highway, and the station area. The viaduct and the station have been subject of extensive study. The design task was to research how this site with its historic relics could be made part of this dynamic.

The front houses of the Glaudé Mansions at the Groningen Hereweg are restored. Departing from the typology of the mansions it is possible to replace the back houses by higher volumes. The former central corridor becomes a hall for two houses. All newly formed dwellings have a historic front room and a modern new back house. The low ground floor keeps its own entrance. The stately steps to the first floor are connected to the concrete viaduct. This enhances combinations of different types of use within the house. These are houses with two doors. One can

expect these ground floor spaces to be used informally, for instance for lodgers or for in house workspace. It is a challenge to solve individual requirements within this setup.

The corner building at Hereweg will be demolished resulting in the restoration of the free position of the former tea cupola. The historic estate remains part of the characteristic entrance boulevard to Groningen city centre which is established by Hereweg. The extensions of the Glaudé Mansions provide a scale jump which fits the ensemble into the large-scale dynamic of the station district.

It is necessary to reposition the Glaudé Mansions urbanistically. This happens by making it part of a triangular urban block which follows the outline of the vanished bulwarks. It may be considered to develop the new build and the restoration in different speeds. The first may be developed institutionally, the other parts may profit from the development by small investors or private owners. A mixture of ‘big money’ and ‘small money’ can be imagined.

Hans van der Heijden Architect

Meeuwenlaan 100 - unit 5.14

1021 JL Amsterdam

The Netherlands

www.hvdha.com

T +31 (0)20 705 9976

info@hvdha.com